Сё

ВЫДАННЕ АСВЕТНІКАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
НАСТАЎНІЦКАЯ ГАЗЕТА

Актуальна | Інфармацыйная гадзіна | Суразмоўца | Адукацыйная прастора | Выхаванне | Якасць адукацыі | Сацыяльны ракурс | Кул

Тэатратэрапія: комплексная рэабілітацыя для людзей з абмежаваннямі

Шукаю работу

Баршчэўнік, сумнік і “шалёны агурок”

05.11.2019 12:06 Навука і інавацыі

Чужаземным агрэсіўным раслінам пакажуць на выхад

У пачатку 2019 года стартаваў трансгранічны праект “Зніжэнне негатыўнага ўздзеяння чужародных інвазійных відаў раслін на экасістэмы і дабрабыт людзей у памежным літоўска-беларускім рэгіёне”. Яго задача — узяць пад кантроль агрэсіўных чужаземцаў (усяго вызначана 20 інвазійных відаў), выпрацаваць методыку барацьбы з імі і стварыць устойлівую сістэму, каб папярэдзіць іх распаўсюджванне ў рэгіёне.

Аб першых выніках праекта нам расказаў Алег СОЗІНАЎ, доктар біялагічных навук загадчык кафедры батанікі факультэта біялогіі і экалогіі ГрДУ імя Янкі Купалы.

Супраць прыроднага бедства — разам

— Укараненне (інвазія) агрэсіўных чужародных відаў з’яўляецца глабальнай экалагічнай і сацыяльна-эканамічнай праблемай у свеце, — тлумачыць Алег Віктаравіч. — Інвазійныя віды выцясняюць мясцовыя віды раслін і жывёл, мяняюць і знішчаюць традыцыйныя экасістэмы, наносяць значны эканамічны ўрон краінам і ўяўляюць небяспеку для здароўя людзей. Прадухіленне біялагічных інвазій і змякчэнне іх наступстваў з’яўляецца абавязкам усіх дзяржаў, якія ў 1992 годзе ў Рыа-дэ-Жанэйра падпісалі Канвенцыю аб біялагічнай разнастайнасці. Аднак усе дзеянні ў гэтай галіне эфектыўныя толькі ў міжнародным супрацоўніцтве, бо інвазійныя віды не прызнаюць дзяржаўных меж.

Згаданы праект рэалізоўваецца беларускімі і літоўскімі грамадскімі і дзяржаўнымі арганізацыямі ў рамках Праграмы трансгранічнага супрацоўніцтва Латвія — Літва — Беларусь Еўрапейскага інструмента суседства на 2014—2020 гг. З нашага боку ў праекце ўдзельнічаюць Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы, упраўленне сельскай гаспадаркі і харчавання Гродзенскага райвыканкама і Рэспубліканскі ландшафтны заказнік

Пошук

juniorskills | worldskills Belarus

Конкурс “Семейная история” Домой! ЧТОБЫ ВСЕ ДЕТИ ЖИЛИ ДОМА

Папулярныя публікацыі

Магія керамікі і энергія спорту
Спалучыць неспалучальнае — такога прынцыпу прытрымліваецца Максім Валер’евіч Калтыгін, педагог Цэнтра дадатковай адукацыі дзяцей і...

Платформа “Знай.бай”: цяпер і ў афлайн-рэжыме, і на беларускай мове
Усё большая колькасць школ Беларусі далучаецца да спецыяльнай віртуальнай адукацыйнай сістэмы “Знай.бай”, вядомай найперш электроннымі...

Сучасна, эфектыўна, вынікова
Дзявяты рэспубліканскі калядны фестываль педагагічнага майстэрства стаў чаканым і традыцыйна маштабным. За пару тыдняў да...

Знайсці работу сваёй мары
Паўгода назад у Беларускім дзяржаўным эканамічным універсітэце быў

Нашы дада

Нашы сябр

Мы выкарыстоўваем файлы “cookies” і падобныя тэхналогіі на нашым вэб-сайце, каб палепшыць работу і павысіць эфектыўнасць сайта. Працягваючы работу з сайта nastgaz.by, Вы пагаджаецеся з размяшчэннем cookie-файлаў на Вашым камп’ютары.
Ok Падрабязней.

мясцовых органаў улады, а таксама грамадскіх арганізацый, якія дзейнічаюць у галіне аховы прыроды, і павысіць іх здольнасці для барацьбы з прыроднымі і тэхнагеннымі бедствамі, такімі як распаўсюджванне інвазійных відаў раслін.

Інвазійныя (лац. invasio — “нашэсце, гвалтоўны захоп”) чужародныя віды раслін нясуць пагрозу для харчовай бяспекі, здароўя чалавека і жывёл, біяразнастайнасці ў цэлым.

Знайсці і абясшкодзіць

— Асноўныя работы ў рамках праекта ўключаюць інвентарызацыю агрэсіўных відаў, стварэнне дынамічнай базы даных і карт распаўсюджвання відаў, выбар і апрабацыю методык па рэгуляцыі іх колькасці, — расказаў Алег Созінаў.

Так, на першым этапе праекта ўлетку пачалася татальная інвентарызацыя васьмі найбольш небяспечных інвазійных відаў раслін беларуска-літоўскага памежжа (паўночныя тэрыторыі Гродзенскага і Шчучынскага раёнаў Беларусі, Алітускі і Віленскі паветы Літвы). Пад увагу спецыялістаў трапілі клён амерыканскі, ватачнік сірыйскі, эхінацысціс лопасцевы, баршчэўнік Сасноўскага, баршчэўнік Мантэгацы, бальзамін жалезісты, сумнік канадскі і сумнік гіганцкі.

Плошча беларускай тэрыторыі, ахопленай даследаваннямі, складае 1771 км^2 і ўключае ландшафтныя заказнікі “Азёры” і “Котра”. Алег Віктаравіч расказаў, што ў аснову палявых работ пакладзены сеткаваты метад. У прамавугольніках (2,4 км на 3,4 км) праводзяцца натурныя пошукі, дзе на кожную знаходку інвазійнага віду расліны афармляецца спецыяльны бланк (у яго ўключаны даныя пра месца знаходжання, месца вырастання і іншая інфармацыя). Усе бланкі і карты сканіруюцца з наступным размяшчэннем у базе даных. Распрацаваны таксама спецыяльны дадатак да смартфона, які дазваляе картаграфаваць і ўносіць апісанні папуляцый, пры гэтым аўтаматычна фіксуюцца каардынаты месца і захоўваюцца фотавыявы знаходак.

— Важна, што картаграфічная і аналітычная работа ажыццяўляецца на геаінфармацыйнай платформе ArcGIS, — гаворыць Алег Созінаў. — Гэта дазваляе аб’яднаць у адзінае цэлае збор палявых даных праз мабільныя прылады, аналіз на персанальным камп’ютары, публікацыю

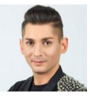

Іван БУСЛАЙ: “Марыць трэба заўсёды”
Папулярны беларускі спявак Іван Буслай не хавае таго, што яго дзяцінства прайшло ў Бабруйскім дзіцячым доме...

“Першыя”: стартаваў беларускамоўны конкурс ідэй для школьнікаў

8 кастрычніка ў краіне стартаваў сацыяльна-адукацыйны праект “Першыя”, удзельнікамі якога могуць стаць вучні 9—11-х класаў. У рамках ініцыятывы школьнікі распрацуюць уласную ідэю, атрымаюць магчымасць палепшыць навыкі публічнага выступлення, наведаюць кансультацыі прафесійных экспертаў.

Чытаць далей.

Інфармацыйная гадзіна

Аляксандр ЛУКАШЭНКА: “Любыя рабочыя месцы павінны прыносіць прыбытак”
Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 14 лютага ажыццявіў сімвалічны пуск абсталявання лініі па вытворчасці сульфатнай беленай...

Барацьба з каранавірусам: кіраўнік дзяржавы запатрабаваў прыняцця мер эфектыўных, але не празмерных
Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка заслухаў па тэлефоне даклад міністра аховы здароўя Уладзіміра Караніка аб узаемадзеянні...

Аляксандр ЛУКАШЭНКА: “Гатовы прадаставіць швейцарскаму бізнесу самыя выгадныя ўмовы для інвесціравання”
Беларусь гатова прадаставіць швейцарскаму бізнесу самыя выгадныя ўмовы для інвесціравання. Аб гэтым Прэзідэнт Беларусі Аляксандр...

Праграма чарговага Форуму рэгіёнаў павінна быць насычана цікавымі ідэямі і прапановамі

БЕЛОРУС ПЕДАГОГ имени Ма
Інтэрнэт-рэ
Президент Республики Беларусь www.president.gov.
Статыстыка
531 270 237

Мы выкарыстоўваем файлы “cookies” і падобныя тэхналогіі на нашым вэб-сайце, каб палепшыць работу і павысіць эфектыўнасць сайта. Працягваючы работу з сайта nastgaz.by, Вы пагаджаецеся з размяшчэннем cookie-файлаў на Вашым камп’ютары.
Ok Падрабязней.

Мой суразмоўца паведаміў, што для падтрымкі палявых работ і наступнага аналізу сітуацыі распрацоўваецца ГІС-праект, у склад якога ўвойдуць усе неабходныя базы даных: месцазнаходжанне чужародных інвазійных відаў раслін, транспартная і энергетычная інфраструктура, населеныя пункты, межы ахоўных прыродных тэрыторый, вадаёмы і вадасцёкі. Усё гэта будзе выкарыстана пры распрацоўцы лічбавай карты, якая забяспечыць органы ўлады і адміністрацыі заказнікаў актуальнай інфармацыяй наконт распаўсюджвання інвазійных відаў раслін.

У рамках праекта створана таксама спецыяльная інтэрнэт-анкета для грамадзян, прызначаная для збору даных аб распаўсюджванні 20 чужародных небяспечных відаў раслін у памежным літоўска-беларускім рэгіёне. Паўдзельнічаць у віртуальным апытанні запрашаюцца ўсе жыхары і госці згаданых тэрыторый. Па спецыяльнай спасылцы *https://arcg.is/0Drb1u* ці праз QR-код можна адкрыць анкету і пазначыць знаходку. Так, валанцёрам прапануўваецца пазначыць дату і час назірання, назваць від знойдзенай інвазійнай расліны (свае здагадкі можна зверыць з выявамі, якія змешчаны ў анкеце), ацаніць колькасць інвазійных раслін, назваць месца назірання (для гэтага ў самой анкеце змешчана зручная карта). Прапануўваецца таксама дабавіць фота знаходкі.

— Дапамога жыхароў дазволіць больш поўна ацаніць узровень інвазіі і распрацаваць эфектыўныя мерапрыемствы па ліквідацыі небяспечных відаў, — заўважыў Алег Созінаў.

“Дарагія госці, ці не перашкаджаюць вам гаспадары?”

— Вядома, інвазійныя віды засмечваюць пасевы, зніжаюць ураджайнасць, псуюць сенажаці, — гаворыць Алег Віктаравіч. — Але, на мой погляд як біёлага, яшчэ большая праблема заключаецца ў тым, што чужаземцы, трапляючы ў натуральныя біятопы — нашы лясы і лугі, мяняюць правілы гульні пад сябе. Успомніце казку “Зайчыкава хатка” — яна якраз пра інвазію (папрасілася лісічка пераначаваць, ды і выгнала зайчыка). Бяда ў тым, што мы можам страціць не проста асобныя віды, а цэлыя экасістэмы. І ўжо ёсць прыклады таго, як з прыходам інвазійных відаў знікаюць натуральныя лясныя экасістэмы, а з імі ж увязана ўсё астатняе: жывёлы, птушкі, мікрасвет — сотні і нават тысячы відаў. Так чужародныя расліны мяняюць напрамкі развіцця цэлых прыродных супольнасцей. І калі з імі не змагацца, можна страціць нашу аўтэнтычную прыроду, якая была тут спакон вякоў.

У інтэрнэт-анкеце можна ўбачыць выявы інвазійных раслін. Вось прыгажун баршчэўнік — калі не ведаць і спрабаваць сарваць духмяны парасонік, то можна дорага заплаціць за гэта:

Перагаворы прэзідэнтаў прайшлі ў канструктыўным і рабочым ключы
Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка заявіў, што ў час перагавораў з Прэзідэнтам Расіі Уладзімірам Пуціным у фармаце...

Мы выкарыстоўваем файлы “cookies” і падобныя тэхналогіі на нашым вэб-сайце, каб палепшыць работу і павысіць эфектыўнасць сайта. Працягваючы работу з сайта nastgaz.by, Вы пагаджаецеся з размяшчэннем cookie-файлаў на Вашым камп’ютары.
Ok Падрабязней.

А вось сумнік — прыгожы залацісты меданос. Вельмі жывучы і непатрабавальны, ён змог вырвацца за межы палісаднікаў і цяпер адваёўвае ўсё больш тэрыторый. Вельмі моцны алерген. Адна расліна за сезон прадуцыруе да 100 тысяч насення.

Яшчэ адна агрэсіўная расліна — эхінацысціс лопасцевы (так званы шалёны агурок). Гэта травяністая ліяна, якая, разрастаючыся, узбіраецца на дрэвы і кусты і, нібы дах, закрывае ўсё пад сабой. Натуральна, што без сонечнага святла ўсё ўнізе засыхае.

— Я бачыў цэлыя зараснікі эхінацысцісу і загубленыя ім экасістэмы, — расказвае Алег Віктаравіч. — Змагацца з гэтай раслінай вельмі складана, бо яна часта расце вакол рэчак і каналаў — насенне трапляе ў ваду і разносіцца па вадасцёках. Такія каляводныя расліны нават улічваць няпроста, паспрабуй да іх дабярыся. І касіць цяжка, і гербіцыды прымяняць нельга, бо водаахоўная зона. Зрэшты, у рамках праекта мы набылі дрон і цяпер можам паглядзець, што робіцца ў самых цяжкадаступных месцах. Усе буйныя зараслі эхінацысцісу будуць выяўлены, і мы знойдзем магчымасць да яго падабрацца.

Мой суразмоўца гаворыць, што да кожнай расліны патрэбны індывідуальны падыход. У кожным канкрэтным выпадку трэба вырашаць, што рабіць: скошваць да цвіцення, выкарыстоўваць гербіцыд ці, як, напрыклад, з сумнікам гіганцкім, выкопваць маналіт зямлі разам з магутным карэнішчам, высушваць і спальваць.

— Для кожнага віду і для кожнай тэрыторыі трэба шукаць свой прыдатны спосаб, — тлумачыць Алег Созінаў. — А яшчэ важна як мага больш ведаць пра від: адкуль ён, як паводзіць сябе на радзіме, якія ў яго там натуральныя ворагі, што змянілася для яго на новай радзіме. Напрыклад, на Каўказе баршчэўнік — звычайная, даволі бяскрыўдная расліна, бо там яго распаўсюджванне рэгулюецца натуральным шляхам. А ў нас няма насякомых, якія маглі б паядаць карані, кветкі, насенне баршчэўніку — і нішто не стрымлівае яго буянства.

Экалагічная асвета

— Адна з мэт праекта — экалагічная асвета, — гаворыць Алег Віктаравіч. — У нас жа як бывае: паехаў чалавек кудысьці, убачыў прыгожую расліну — і ўжо цягне дадому насенне ці парасткі. Вядома, фітасанітарны кантроль ніхто не адмяняў, але за кожным жа не ўсочыш, таму патрэбна выхоўваць у грамадзян экалагічнае мысленне. Клопат аб роднай прыродзе павінен быць у галовах людзей. Перш чым прывезці ў краіну новы від (і раслін, і жывёл), трэба думаць над тым, якія патэнцыяльныя пагрозы ён нясе. Калісьці нашы дзяды пісалі дысертацыі пра сельскагаспадарчае значэнне баршчэўніку, а сёння краіна траціць мільёны на барацьбу з ім.

Разам з тым у біёлага няма ілюзіі наконт таго, што чужаземцаў можна перамагчы.

— Работа з інвазійнымі відамі — гэта назаўсёды, — кажа Алег Віктаравіч. — Выкараніць іх цалкам немагчыма. Гэта як барацьба са Змеем Гарынычам: адсячэш адну галаву, а замест яе вырасце яшчэ некалькі. У сувязі з пацяпленнем на нас наступае поўдзень — а гэта таксама экспансія новых відаў. Такія законы прыроды. Таму барацьба з чужароднымі інвазійнымі відамі павінна стаць сістэматычнай, нават руціннай працай — як веснавое прыбіранне ў двары ці штотыднёвае прыбіранне ў доме. Не чакаць распараджэнняў і загадаў на гэты конт, а метадычна рабіць сваю справу.

Не акцыя, а дзейсны інструмент

Алег Созінаў паведаміў, што ў ходзе рэалізацыі праекта будзе распрацавана сумесная стратэгія з планам дзеянняў па прадухіленні далейшага распаўсюджвання інвазійных раслін. А вынікам работы стане пагадненне аб партнёрстве паміж муніцыпалітэтаміВарэны (Літва) і Гродзенскага раёна, што забяспечыць супрацоўніцтва і пасля завяршэння праекта.

— Мы разлічваем, што работа працягнецца і ў будучыні, — гаворыць Алег Віктаравіч. — Немагчыма дапусціць, каб усё звялося да ўзорнай акцыі: паказальна знішчылі нейкую

Мы выкарыстоўваем файлы “cookies” і падобныя тэхналогіі на нашым вэб-сайце, каб палепшыць работу і павысіць эфектыўнасць сайта. Працягваючы работу з сайтам nastgaz.by, Вы пагаджаецеся з размяшчэннем cookie-файлаў на Вашым камп’ютары.
Ok Падрабязней.

ныя падыходы да іх вывучэння і кантролю.

— Змагацца з пэўным відам толькі ў сваёй краіне, калі гэтым не займаюцца ў суседняй, не мае сэнсу, — заўважыў Алег Созінаў. — Вецер, транспарт, людзі, птушкі — агентаў пераносу насення мноства. Таму плён прынясуць толькі супольныя намаганні, зладжаная работа па агульнай методыцы з абодвух бакоў. Дарэчы, наколькі я ведаю, гэта першы для Беларусі вопыт, калі разам з суседняй краінай пачалі кантраляваць агрэсіўныя віды. І калі ў нас атрымаецца, гэта можа стаць добрым прыкладам для работы ў іншых рэгіёнах.

Галіна СІДАРОВІЧ.
Фота з архіва Алега Созінава.

баршчэўнік | інвазійны від | праек | расліна

Кантакты
Адно акно
Рэкламадаўцам

©2014-2019 Сайт газеты "Настаўніцкая газета"

Мы выкарыстоўваем файлы “cookies” і падобныя тэхналогіі на нашым вэб-сайце, каб палепшыць работу і павысіць эфектыўнасць сайта. Працягваючы работу з сайта nastgaz.by, Вы пагаджаецеся з размяшчэннем cookie-файлаў на Вашым камп'ютары.
Ok Падрабязней.